

רבות	מוצאי שבת	רבות	תם
19:01	20:02	20:45	תל אביב
18:59	20:05	20:49	ירושלים
19:02	20:02	20:46	חיפה

שבת שלום ומבורך!
העלון טעון גניזה

אור הפרשה

י"ל ע"י מוסדות אור דוד בראשות הרב דניאל זר שליט"א

כ"י אייר תשע"ח ♦ גיליון 12 ♦ פרשת בהר

הרב דניאל זר שליט"א

מה שהיה הוא שיהיה

כל אדם נולד עם פידות רעות השאלה היא האם הוא פשתנה...

רגע של שתיקה

סיפר הרב רבי שלמה וולבה זצ"ל, כי פעם ערך שיחה עם אברכים חשובים שכבר אינם צעירים, כאלה שכבר יש להם ילדים בכל הגילאים. ביקשו לשפר את איכות החיים בביתם, וקיבלו על עצמם קבלה מאתגרת: מידת הסבלנות. מדי ערב, עם שובם הביתה, לא משנה מה קורה בבית - במשך חצי שעה לא יעירו דבר וחצי דבר. חצי שעה הפה בולם כל הערה וגערה, ואם יש מה להעיר - יעירו עליו אחר כך.

כדרכם של בתים הומי ילדים, שעת הערב היא לאו דווקא שעה רגועה... ילדים מתרוצצים בין ארוחת הערב למקלחת, האם נאבקת ביניהם בנסיון להגיע לשעת השכבה שפויה, זה לא רוצה להיכנס למיטה, ההוא טוען שאינו עייף, והשלישי אומר בדיוק עכשיו שהפיג'מה הזו קטנה עליו בכלל. בתווך תמיד יימצא התינוק הבוכה, והקטן שאיבד את נעל הבית שלו...

במצב כזה, מי לא נמשך להרים קול צעקה, שתחזיר את הבית לקו השפיות. יש מי שיעיר לילדיו על השעה המתאחרת, רבים מאיתנו עלולים להיכשל ולהעיר לאשה על ארוחת הערב שהוגשה באיחור, על המיטות שאינן מוכנות, ועוד תלונות מסוג זה... אך המשתתפים בשיחה התאפקו בסבלנות, בלמו פיהם בגבורה. חצי השעה הראשונה מדי ערב - עברה ברוגע ובשלווה, בלי להרים את הקול, בלי להעיר, בלי לצעוק!

כעבור כמה חודשים, סיפרו כי החיים בבית השתנו לבלי הכר באופן בלתי מוסבר. שלוה השתלטה עליו, רוגע ונינוחות. הכל מתנהל על מי מנוחות, אין לישון בזמן, שמחים, שבעים, מאושרים, רגועים - חיים נפלאים!

והעדות האותנטית הזו, מלמדת כמה בדינו להעביר את ביתנו לחיים שלווים, רגועים ונינוחים.

נכשל בעבירה, הוא מרגיש מושפל, חושב לעצמו "אין לי תקנה" בכל זאת התגבר ו"משכחתי לבית המדרש" תמשוך אותו בכח. וזה לא קל, עיקר מלחמת היצר היא על לימוד התורה. ולמה? כי יצר הרע מפתח מתלמוד תורה, סם המוות של יצר הרע זה בית המדרש, דהיינו לימוד התורה והמוסר. צריך לדעת, יהיה מה שיהיה, אני לא עוזב שיעור תורה!

הרחוב הרוס, המשפחות הרוסות, כל זוג שני מתגרש, וגם מי שלא – גיהנום בבית. התרבות המערבית המציאה מושגים של הפקרות שהרסו כל חלקה טובה. המשחקים שלהם - כדורגל וכדורסל - כמה שנאת אחים זה יצר. שעות על שעות מבזבזים על תרבות יוון, בילויים – שם נרדף לפשע וריקנות הוללות וטומאה! מכשירי הצפייה – שומו שמים! כלי המשחית של השטן! ואפילו בתי הספר שלהם שכביכול באים לחנך משמשים חממה לרצח ופשעים חמורים, בקלמר לצד העיפורן והמחך יופיעו אולרים ודוקרנים. וגם משרד החינוך מודים שפשטו את הרגל.

לשם כך הקמתם מדינה?! לשם כך קרעתם מעם ישראל את מסורת התורה והמצוות?! כדי להרעיל אותם ממים המרים המאירים של התרבות החילונית הקלוקלת?! מספרים לי מורים בבתי ספר, שהם מפחדים מהתלמידים שלהם, מנהלים מפחדים מהתלמידים שלהם!

ככה זה. כשהולכים אחר הלב, הולכים ומתרוסקים מיום ליום, יורדים מדחי לדחי. פחד פחדים! אני הולך ברחוב וליבי שותת דם, היכן זרוקים אחי ואחיותי. לאיזה שפל המדרגה הגיעו!!

איזה דבר נפלא זה! מעיר פרא שנולדת אדם יולד, אתה עובד על עצמך להיות אדם שלם. להיות מלאך! תבוא לאדם בחוץ, אם הוא גאוותן בכל יום נעשה יותר גאוותן, קנאי יותר קנאי. המידות רעות מתגברות והולכות יותר ויותר. מה שולט בחוץ? הקנאה והתאווה והכבוד. איש את רעהו חיים בלעו. אדם רואה שלחבר שלו יש רכב חדש הוא לא יכול להרדם בלילה, אין שקט. עבדי הזמן עבדי עבדים הם, עבד ד' הוא היחיד שחופשי. שנזכה להתעלות בתורה ולזכות להפוך לאדם השלם, אמן.

מתוך דרשתו השבועית של הרב דניאל זר שליט"א המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

תוב בפסוק: "עיר פרא אדם יולד", כל אדם נולד פרא. עם טבעים מגונים, מידות רעות, תכונות גרועות. יש אדם כעסן, יש אדם גאוותן, יש אדם קנאי, ויש אדם עם תאוות ויש אדם עם חמדת ממון, יש עצלן ויש שקרן. יש אדם שהוא פרא בשמונים אחוז, יש בחמישים אחוז ויש בעשרים אחוז. במה הדבר תלוי? ככל שאדם הוא יותר בעל מידות רעות, כך הוא יותר "פרא" וכמה שפחות מידות רעות הוא יותר "אדם". ולזה גם לזה יש תפקיד ומטרה בעולם, להפוך את עצמך מ"פרא" ל"אדם". וזה שאמר הכותב: מ"עיר פרא" - "אדם יולד", תפקידך לייצר אדם.

וזהו חובת האדם בעולמו, לעשות מצוות ולעמוד בניסיון, חובת האדם לעבוד על עצמו, לשפר את ההרגלים שלו, ליישר את הדרכים שלו, לתקן את המידות הרעות! איזה דבר נפלא זה, שאדם עובד על עצמו להיות מושלם. שאדם מתקן את הדבר היקר לו מכל, את עצמו. וכיצד ניתן לתקן את המידות הרעות? רק באמצעות התורה והמוסר. וכמו שאומרת הגמ' (קידושין ל) אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, בראתי יצר הרע - בראתי לו תורה תבלין. אם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר "הלא אם תטיב שאת" ואם אין אתם עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו. וזו לא עבודה קלה, זו משימת החיים!

ורואים בעלי תשובה לאחר זמן בישיבה, נעשים בני תורה, אין הם נראים, אין עם הזמן האדם משתנה, הדיבור שלו, העדינות, ההתחשבות. ומאיך, להבדיל, אנו רואים לצעירנו את הדור הזה, רואים את הרחוב החילוני, כיצד הוא נראה. כי לחילונים אין כלים לתקן את המידות רעות, אין שום אפשרות כזו! הראו לי חילוני אחד שתיקן מידות רעות, שהתהפך מרע לטוב, שהיה גאוותן ונעשה עניו, שהיה כעסן והפסיק - אין כזה דבר! רק תורה הק' שהיא תבלין ליצר הרע, יכולה לתקן את האדם, לעשותו כמו מלאך עלי אדמות!

כמו שאומרת שם הגמרא, אמר הקב"ה: בני אם פגע בך מנוול זה יצר הרע משכחתי לבית המדרש אם אבן הוא נימוח, אם ברזל הוא מתפוצץ שנא' הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע. אם פגע בך מנוול זה, אדם

רגע חושבים
עמוד 4

פינת ההלכה
עמוד 3

פרשת השבוע
עמוד 3

סיפור לשבת
עמוד 2

סיפור לשבת

פרה אשר קופלסקי

בזכות עידוד אחד

כמה שווה עידוד של החזון איש להפוך נער לעילוי...

היה זה בעיצומה של השואה הנוראה. מאירופה הבוררת הוברחה קבוצה בת אלפי ילדים, שנקראו 'ילדי טהרן' - על שם משכנם הזמני בבירת איראן הרחוקה, עד שעלו ארצה בשנת תש"ג. אלו היו ילדים אומללים - אחדים מוצלים מאש ששבעו צרות, מרדפים ובריוחות מגיל צעיר. כשהגיעו ארצה - החלו להיקלט במוסדות שונים, שפתחו את שעריהם והעניקו לאותם ילדים מסכנים שהופרדו מהוריהם באבחת חרב אכזרית, קורת גג ומוסד חינוכי.

שלמה היה אחד מהילדים האלה, יתום כבן 12. הוא התקבל ללימודים בת"ר 'רזי לי' בבני ברק, תחת פיקוח המנהל המסור הרב רוזנשטיין. למרות שהבנתו בלימודים היתה כשל ילד קטן, לא רצו לפגוע בו ושיבצו אותו בכיתה בני גילו, כשמלמדים פרטיים נשכרו בעבורו, במאמץ להספיק לגשר על הפער הלימודי העצום שבינו לבין בני גילו.

באחד הימים, החליטה ההנהלה לקחת את כל בני הכיתה למבחן אצל רבן של ישראל, ה'חזון איש' זצ"ל. היה ברור ששלמה לא יוכל לענות לשאלות, בהיותו רחוק כמסחוויו קשת בהישגיו הלימודיים מחבריו לכיתה. למרות זאת החליטה ההנהלה לקחתו למבחן, כשהם מתכננים ליידע את ה'חזון איש' בסיפורו האישי הכאוב למען ידלג עליו בעת המבחן, אלא שבשעת מעשה - בתחילת המבחן - נשכח הדבר מליבם.

המבחן החל. דקות ארוכות ישב ה'חזון איש' ובחן את הילדים הרכיס, שאלה אחר שאלה, תשובה אחר תשובה. פניו האירו, חיובו הלך וגדל. הוא שפע מחמאות על הילדים הרכיס הבקיאים כל כך בחומר הנלמד. הוא הקפיד לא לדלג על אף ילד, וכעבור כמה דקות, הגיע גם תורו של שלמה, שנשאל: 'מה יהא הדיון במקרה כזה?'

אלא ששלמה לא ענה. השתרר שקט מתוח, עמוק. ניכר כי אינו יודע ואינו מבין לא את הרקע לשאלה, לא את השאלה עצמה, לא לאיזה דף היא קשורה, ובוודאי שאינו מתקרב ליכולת להשיב תשובה... שלמה הוסיף לשבת כבוי, נבוך, מבולבל. מבטו כזוגית חלולה, עיניו נעוצות, בוהות, ופיו סגור באלם. בקיצור, הוא לא בעניינים!

המנהל הרב רוזנשטיין כבר חשב להתקרב ולהסביר בלחש כי עדיף לעבור אל הילד הבא... אלא שה'חזון איש', שמידת הסבלנות היתה טבועה בדמו, לא מיהר להמשיך הלאה, ואמר בעצמו את התשובה. הסביר וגם סיכם, כביכול בשם הילד השותק. ואז, כאילו כל הזמן שבעולם עומד לרשותו, ביקש מהילד שיביא לו גמרא, מסכת קידושין...

כל הנוכחים עצרו את נשימתם. ביתו של גדול הדור, מרכז העצבים של הציבור החרדי, בעיצומו של יום. הסלון עמוס בילדים וברבותיהם, גדול הדור יושב כאן לצידם, אך הוא עוצר את הכל, מקרב אליו את הילד, ומתחיל ללמוד אותו במתק שפתיים, סוגיא קצרה וקלה בדף ל: במסכת קידושין: 'תנו רבנן, אומר ה'חזון איש' בקול מתוק מדבש, וקורא מדברי הברייתא מילה במילה. 'איי איי איי, מתמוגג ה'חזון איש' וכובש גם הילד בהמיתו: 'נמשלה התורה לסם חיים!' ה'חזון איש' קורא, ומסביר בנועם: 'התורה היא כמו תרופה, סם חיים! כל זמן שאדם מחובר לתורה - הוא מוגן ושמור, איי, תראה איזה יופי, הקדוש ברוך הוא אומר: 'בראתי יצר הרע - בראתי לו תורה תבלין!' הבנת בני יקירי? - שואל ה'חזון איש' באבהיות...'

הילד מהנהן. הנה, סוגיא ש'הבין'... ה'חזון איש', גדול הדור שהעולם כולו חרד לשמו, לימד אותו את ה'סוגיא' המורכבת הזו במתק שפתיים, כמלמד דרדקי. ואיך לא יבין?

ה'חזון איש' מיסב שוב את פניו לכולם, ומול כל הילדים והמלמדים, הוא שב ואומר לילד: 'אם כן בני, הבה נראה את ידיעותיך! למדני נא את סוגיית 'תורה תבלין'! ושלמה, מחוייך מאי פעם, מתיישב לצידו ו'נותן שיעור' לאותו גאון עולם שכל מבועי התורה פתוחים בפניו... הוא קורא את דברי הגמרא, מסביר ומנמק - כפי ששמעם אך לפני שעה קלה, כשה'חזון איש' מתמוגג מכל מילה, מעודד בחיכים מבינים...

'אהה!' - קורא ה'חזון איש' כששלמה סיים, 'גאון עולם צומח לנו פה, ילד שלמד סוגיא במסכת לא מוכרת, קלט אותה היטב בפעם הראשונה, והיטיב להסבירה ולבארה, לסכמה ולהבהירה! חילך לאורייתא! - מחמיא ה'חזון איש' בחום, כששלמה מסמיק מהתרגשות...

'רבותי!' - אומר ה'חזון איש' למלמדים ולמנהל הנרגשים, 'שימו עין על הילד הזה, כי לגדולות הוא נועד! איזו יכולת קליטה, איזו הבנה, איזו יכולת מסירת שיעור... ממש מפעים!' - אומר ה'חזון איש', מוסיף להחמיא בכנות, לעודד בהתרגשות, לדרבן בעוצמה, לבנות את נפש הילד שלפניו...

כשהסתיימה הבחינה, קרא הרב רוזנשטיין אל הצוות ואמר: 'ראו נא! יותר משנבחנו הילדים אצל ה'חזון איש', אנו קיבלנו שיעור בסבלנות, באורך רוח לכל ילד. רבם של ישראל, גאון שאין כמותו, ויש לו את מלוא הזמן, הסבלנות והקשב, להעניק לילד זר טעם בלימוד, לעצור את כל תוכניותיו כדי להחמיא לו ולבנות את נפשו!'

שלמה הוסיף ללמוד בת"ר 'רזי לי' עוד כמה חודשים, ואחר כך נדד ללימודים במקום אחר. כעבור כמה שנים, השתתף הרב רוזנשטיין ב'הקפות' שנערכו ליל שמחת תורה בהיכל ישיבת פוניבז'. כמנהג רבות מהקהילות, הכיבודים ב'הקפות' נמכרים לכל המרבה במחיה, וכאן - בהיכל הישיבה - הם נמכרים לכל המרבה במחיר דפי גמרא.

החל המכרו על הכיבוד הראשון. 'מאה דפי גמרא' - הכריז הגבאי כמחיר התחלתי, ומיד החלו טובי המתמידים בישיבה להתמודד. אחד צעק כי הוא מתחייב ללמוד 150 דפי גמרא בחצי השנה הקרובה, רעהו צעק 200, והמחיר הלך ועלה בהתמדה. 300, 400, 480, 490, חמש מאות! - '500 דפי גמרא פעם ראשונה, 500 דפי גמרא פעם שניה, חמש מאות דפי גמרא פעם שלישית!' - צעק הגבאי בגרון ניחר, והוסיף: 'זכה לו הבחור המתמיד שלמה היקר!'

שלמה!? שלמה?! - גירד הרב רוזנשטיין בפדחתו, השם נשמע לו מוכר... עוד דקה ושתיים של אימוץ המחשבה, מצחו נחרש קמטים, ולפתע הבליל השם ממרתפי הזכרון: זה הילד מילדי טהרן, האומלל שהגיע לארץ ולא ידע צורת אות! ועתה - עיניו הוראות: אותו ילד אומלל וחסר כל סיכוי - והנה פרח לתפארה, גדל לבחור מופלג בתורה וביראת שמים! אותו ילד שלא ידע ללמוד מילה - התחייב ללמוד 500 דפי גמרא בחצי שנה! לא יאומן כי יסופר!

בראותו זאת, צפו ועלו הזכרונות על קשיו של הילד בקליטתו בארץ, וגאתה בו התמיהה: איך הגיע שלמה המסכן לשיא כזה? איך הגיע ניצול שואה אומלל, נטול כל סיכוי, ליכולות התמדה והבנה מופלאות כאלה? הוא שב והתבונן ולפתע נזכר: אותם רגעי סבלנות, אותן דקות יקרות שהשקיע בו ה'חזון איש'. אותו זמן יקר בו למד עמו, הסעימו ממתיקות התורה, החמיא לו ללא הרף, עצר את יומו למענו - זה מה שהציל את שלמה, זה מה שהביא אותו להיות מתמיד נבחר!

את הסיפור סיפר המשפיע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, והובא כאן בשם בדוי, ושמו האמיתי של אותו גאון - הולך לפניו. רבים יודעים על גאונותו המופלאה, לא כולם יודעים שהיא תוצאה של סבלנות יתירה בה ניחן ה'חזון איש'. וללמדנו בא:

כולנו מחנכים, לרובנו יש ילדים בידיים ממש. הגורל שלהם תלוי בנו, וישנם רגעים קריטיים לכל נפש של ילד. ככל שנתרגל טוב יותר את מידת הסבלנות - נוכל לנהוג כלפיהם ביותר סבלנות, כן! לתרגל עצבי ברזל, אי איבוד עשתונות, יכולות שליטה ואיפוק. בין אם אנו מלמדים או הורים - הסבלנות בחינוך הילדים היא לא רק ויטמין, היא קריטית ממש, בה תלויה הצלחת הילדים!

כשאדם בעל סבלנות - הוא מזהה הזדמנויות כאלה, מסוגל לתת להן לב, מתייחס אליהן בכובד ראש, פועל בהן נכון. כי הוא לא ממחר ולא חפוז, חיוו סבלניים. כך כל אחד מאיתנו מסוגל לתפקד נכון בכל רגע, ולהפיק ממנו את המירב והמיטב לשעתו ולשנים קדימה.

הבה נאמץ את מידת הסבלנות, הבה נשכיל להופכה למפתח עיקרי בסדר יומנו. הבה נפתח את המידה הזו בליבנו, כדי שנזכה לנצל הזדמנויות נאותות, ולהוביל את עצמנו ואת קרובנו לפסגות מדהימות, להצלחות מסעירות!

לשמיעת שיעורי הרב אשר קופלסקי בדף היומי ובנושאים שונים
חייגו עכשיו לקול הלשון: 073-2951342

רוצים לקבל עדכונים מדליקים ישירות לנייד?

הצטרפו לקבוצת הוואטסאפ של ישיבת 'אור דוד'

ותקבלו בכל יום לנייד שלכם הלכות, מאמרים, הרצאות, סיפורים ועוד.

להצטרפות

הוסיפו את המספר 054-240-20-31 לאנשי הקשר שלכם ושלחו בוואטסאפ את המילה "הצטרפות"

פרשת בהר

בהפטרה מסופר על ציווי ה' לירמיה לקנות את שדה חנמאל בן דודו בעוד כאשר הבלים צרים על ירושלים. ירמיה עושה כדבר ה' וקונה את השדה ואף כותב שטר קנין על השדה וטמן אותו באדמה בכלי חרס כפי ציווי ה' "למען יעמדו ימים רבים". ואחר כל זה עומד ירמיה הנביא ושואל את הקב"ה הרי אתה יודע הכל, וממך לא יפלא כל דבר, אבל הנה הסוללות באו אל העיר ללכדה וכבר העיר נתנה ביד הכשדים הנלחמים עליה, וא"כ לשם מה אתה צייתה אותי בזמן כזה לקנות את השדה לכתוב שטר לטומנו לימים רבים. ואז באה תשובת הקב"ה לירמיה "הנה אני ה' אלוקי כל בשר הממני יפלא כל דבר". ויש כאן להתבונן: ראשית – אם יש לירמיה שאלות על מה שהקב"ה מצוה אותו, למה הוא טורח ומוציא הוצאות

"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית...". ואז באה התשובה "וציית את ברכתי לכם".

היסוד השני שניתן ללמוד מכאן: שהאדם בטבעו יותר מתפעל ממעשה מוחשי, מאשר מהשגה שכלית בלבד. ומי לנו גדול ממש רבינו שאמר לעם ישראל "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" והזהיר מהעבירות ומעונשם. ועם כל זאת כאשר עלה להר נבו ביומו האחרון אמרו במדרש הראהו הקב"ה למשה גן עדן וגהינם, והתחיל משה מתירא מן הגהינם, אמר לו הקב"ה "ושמה לא תעבור". הרי שהאדם מתפעל יותר מדבר מוחשי מאשר רק ידיעה. לכן נצטוו ירמיה לקנות השדה בפועל לעיני כל היהודים היושבים בחצר המטרה, לשקול הכסף ולכתוב שטר להחתיים עדים להכניסו בכלי חרס, בכדי להפוך את הידיעה הברורה בנפש ל'מראה עינים' למוחשי. גם לקח זה נלמד מהפרשה הרי כל ענין השמיטה והיובל בכדי להשריש בלבנו 'כי לה' הארץ' כנאמר "כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי". ונשאל וכי אנו לא יודעים זאת? אלא הידיעה היא דבר אחר, וראיה ועשייה בפועל דבר אחר. וזה גם ענין שמיטה אצל הר סיני. "הר סיני" מסמל את הידיעה. ואילו "השמיטה" היא הפועל לממש את הידיעה.

הרב משה דיין שליט"א ראש הכולל "קנין הלכה" ומדריך חתנים בישיבת אור דוד

ובתיקון מאכלים רבים וטובים הרי זה משובח וכו", וכתב הגר"א שמצות עונג שבת היא מהדברים שנעשים בשבת עצמה כגון אכילה ושתייה, ומצות כבוד שבת זה מצוה שנעשית קודם השבת לכבודה של השבת כגון ללבוש בגדים נקים ולכבס ולרחוץ גופו וכדומה, ומכל מקום יש בדברי הראשונים שנקטו לשון כבוד שבת על מצות עונג שבת, או להיפך שנקטו לשון עונג שבת על מצות כבוד שבת, ויש שנראה מדבריהם שמצות עונג שבת נכללת במצות כבוד שבת, ומצוה אחת היא.

כתב בכף החיים (סימן רמב' אות כ') שכל דיני כבוד ועונג שבת חייב האדם גם שהוא נמצא לבדו, כגון שעושה שבת לבד או שנמצא בצבא וכדומה, וכן מצוה זו מתקיימת בכל מקום ובכל שבת, שהרי כל מצות כבוד ועונג שבת היא לכבוד השבת עצמה ולא מפני האורחים וכדומה.

ראוי ונכון שלא יפחת האדם שני תבשילין לכבוד שבת בסעודות שבת, והיינו שיוסיף תבשיל אחד ממה שרגיל לאכול בשאר ימי השבוע, שבכך שהוא מוסיף עוד תבשיל מראה בכך שהוא מכבד את השבת באכילה יותר מימי השבוע, ולכן אם רגיל לאכול תבשיל אחד בימי השבוע יוסיף עוד תבשיל לכבוד שבת, ואם רגיל לאכול שני תבשילין בימי השבוע יוסיף בשבת עוד תבשיל ויאכל שלושה תבשילין לכבוד שבת, וכן הלאה.

וראש חודש שחל בשבת ראוי שיוסיף עוד תבשיל נוסף לכבוד ראש חודש. (ע"פ הלכה ברורה, ילקוט יוסף ואחרונים)

הרב רועי גונן כותב את מדור ההלכות באתר ההלכות נוספות כנסו לאתרנו: Rabenu.com

לחינם, שישאל ויקבל תשובה ואז יעשה את מה שיאמר לו. שנית- מה באמת הענין בכל הקניה הזאת, הרי ירמיה מקדים לפני השאלה שלו הנחה מוצקת "אתה עשית את השמים.. לא יפלא ממך כל דבר" והקב"ה עונה לו באותו צורה "הנה אני ה' אלוקי כל בשר הממני יפלא כל דבר", אם כן האמונה הזו ברורה, ולשם מה צריך את כל הקניה הזאת.

בספר 'להגיד' מבאר הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל כאן בקניה זו למדנו ב' יסודות בעבודת ה'. א- ירמיה לימד אותנו כאשר יש ציווי מהקב"ה לעשות איזה דבר, גם אם יש לנו איזה שאלה או קושיה, אין בזה שום מניעה מלקיים את המצוה כפי שנאמרה מהבורא, זהו הענין של "נעשה ונשמע" קודם צריכים לקיים את הציווי כפי שנאמר, אחר כך אפשר לנסות להעמיק ולהבין את הציווי.

ובזה יתבאר גם מדוע מניחים קודם תפילין של יד ואחר כך תפילין של ראש. תפילין של יד רומזת לעשיה, ואילו תפילין של ראש למחשבה. ראשית צריך 'לעשות' ואחר כך לנסות 'לחשוב' ולהבין את טעמי המצוה. כך גם נרמז בפרשה ענין זה, בתחילה מצוה אותנו התורה על מצות השמיטה והיובל, ומסיים הכתוב "ועשיתם את חוקותי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אותם", ורק אחר כך נאמר

ומצוה חשובה היא מאוד. הטעם שלא מברכים על מצות עונג שבת, כתבו האחרונים כמה טעמים:

- משום שיוצא ידי חובה בהדלקת הנר, שהרי עיקרה היא לכבוד שבת.
- משום שמצות עונג שבת אין בזה דבר מוגדר במה מקיים מצות עונג שבת ובמה יתענג, שהרי אין שום שיעור למצוה זו שביד האדם להרבות או להמעט, לכך לא תיקנו ברכה על דבר שאין לו שיעור, וכמו שאין מברכים על מצות סיפור יציאת מצרים בליל פסח כיוון שאין לזה שיעור, שיכול לספר הרבה ויכול פחות.
- משום שאין מברכים על מצוה שאינה ניכרת שהיא נעשית לשם פועלה, שכן חז"ל לא תיקנו ברכה אלא על דבר שניכר מתוך מעשיו שעושה דבר זה מחמת המצוה אשר ציוה אותה ה' יתברך, ולכך לא מברכים על מצות אכילה בערב כיפור, וכן סעודות שבת.

נשים חייבות במצות עונג שבת אף על פי שזה מצוה שהזמן גרמא, מכל מקום כיוון שחייבות נשים בשמירת שבת שהרי שמור וזכור בדיבור אחד נאמרו, וכל שחייב בשמירה חייב בזכירה, לכך כשם שחייבות בשמירת שבת כך חייבות במצות עונג שבת.

הרמב"ם (פרק ל' הלכה א') בהלכות שבת כתב "ארבעה דברים נאמרו בשבת, שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי הנביאים, שבתורה זכור ושמור, ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג, שנאמר "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מוכוב", ומפשטות דברי הרמב"ם נראה שכבוד שבת ועונג שבת זה מצוה מדרבנן וכן הבינו כמה אחרונים, אולם החתם סופר לומד בדעת הרמב"ם ששכבוד שבת ועונג שבת הוי מצוה מדאורייתא, ומה שכתב הרמב"ם "מדברי סופרים" משום שדרכו שכל מה שלא בתורה ממש כתוב קרי ליה מדברי סופרים, וכמו שמצינו שהרמב"ם כתב על קידוש כסף שהם מדברי סופרים.

וכן כתבו עוד אחרונים שעונג שבת הוי מדאורייתא, ולהלכה פסק בחזון עובדיה (חלק א' עמוד ב') שמצות עונג שבת היא מהתורה

עונג שבת

חז"ל במסכת שבת (דף קיח). הפליגו במעלת אדם שמענג את השבת ושומרה כהלכתה, ואמרו שם "אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים וכו", ועוד אמרו "אמר רבי יהודה אמר רב כל המענג את השבת נותנים לו משאלות לבו וכו".

והנה הרמב"ם (פרק ל' הלכה א') בהלכות שבת כתב "ארבעה דברים נאמרו בשבת, שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי הנביאים, שבתורה זכור ושמור, ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג, שנאמר "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מוכוב", ומפשטות דברי הרמב"ם נראה שכבוד שבת ועונג שבת זה מצוה מדרבנן וכן הבינו כמה אחרונים, אולם החתם סופר לומד בדעת הרמב"ם ששכבוד שבת ועונג שבת הוי מצוה מדאורייתא, ומה שכתב הרמב"ם "מדברי סופרים" משום שדרכו שכל מה שלא בתורה ממש כתוב קרי ליה מדברי סופרים, וכמו שמצינו שהרמב"ם כתב על קידוש כסף שהם מדברי סופרים.

וכן כתבו עוד אחרונים שעונג שבת הוי מדאורייתא, ולהלכה פסק בחזון עובדיה (חלק א' עמוד ב') שמצות עונג שבת היא מהתורה

ומכיוון שכל שינוי מעשי שלנו מצריך אנרגיה, למידה וסבלנות - ואין לנו כל כך הרבה מהמצרכים הללו כדי ליישם את כל מה שלמדנו - אנו נשארים עם הרבה ידע והמון אכזבה.
לכן, הפתרון מול הצפת הידע הוא מיקוד!
מתוך כלל הידע - התרכזות ומיקוד בלימוד ספציפי

ונסביר: כדי לשנות את המציאות למצב הרצוי, אנו צריכים משאבים כאלו ואחרים. ואם היו לנו משאבים וכוחות אין סופיים, אז האדם היה יכול להשיג את כל המטרות שלו, בפחות מרגע אחד. אבל, לאדם יש משאבים מוגבלים וכוחות מוגבלים, גם כוחות פיזיים מוגבלים וגם כוחות נפשיים מוגבלים. וכדי שנישיג את המטרות שלנו, בפרט מטרה שקשה להשיג אותה, עלינו להתמקד במטרה אחת...

"איזה ספר היית לוקח אתך לאי בודד?"
נשאל אדם חכם.

"ספר על בניית אניות", ענה
חשוב מאוד להתמקד בעצה פרקטית ומעשית.

לדוגמא: יוסף הרגיש צורך מאד חזק להשתפר במידות. הוא ממש רואה כיצד הכעס, הקנאה ושאר המידות הרעות, פוגעות בו ומפריעות לו ביום יום, בשלום בית ועוד. יוסף התחיל לשמוע הרצאות חלקם ארוכות וכולם מחכימות, ואז התרחש דבר מרתק, מצד אחד הרגיש יוסף שבצאתו מהשיעור הוא אדם רגוע יותר, מתחשב יותר ובעיקר עם מידות טובות. אבל אין לו "משהו ביד" שהוא יכול לעבוד עלי ביום יום. ואז החליט יוסף להתמקד בכל פעם בדבר אחד, בעצה ממוקדת ואותה יבצע הלכה למעשה ובה יתמיד. ואז הרגיש יוסף שהוא מנתב את המוטיבציה להשתנות לפסים מעשיים.

וכמו שכתב הרמב"ן, מגדולי חכמי ספרד באיגרתו המפורסמת לבנו: "וכאשר תקום מן הספר תחפש באשר למדת, אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו"...

הרב יהודה שמעוני מגיד שיעור בישיבת אור דוד
למגוון הרצאות הרב נכנסו לאתרנו: Rabenu.co.il

למה אנחנו לא מיישמים את מה שאנחנו יודעים ?

ואיך השאלה "איזה ספר תיקחו אתכם לאי בודד" קשורה לעניין?

רבים וטובים שואלים את עצמם כיצד להפוך את הידע למעשים בשטח. הפער בין ידע למעשים הוא פער ידוע. לא כל מה שאנחנו יודעים שנכון אנחנו מיישמים.

הדבר נכון ברמה הרוחנית (פחות לכעוס ופחות להתבטל, יותר לשמוח ויותר ללמוד), ברמה האישית (יותר אוכל בריא ופחות גאנק פוד), ברמה המשפחתית (יותר זמן איכות ופחות עיסוקים אחרים), ונכון גם ברמה המקצועית (יותר התקדמות ופחות התבכיינות). למה זה קורה? אם אנחנו יודעים מה נכון ומה לא נכון ומאמינים בזה - למה אנחנו לא מיישמים? כמה פעמים שמענו שיעור, סדנה או הרצאה, החכמנו רבות מספר מוסר, למדנו לקח אישי מאירוע כלשהו - ולא ראינו את השינוי המבורך? למה?? ננסה לגעת בנקודה אחת שתוביל אותנו לדרך הנכונה.

הצפת מידע - היה נכון תמיד ונכון עוד יותר בעידן שלנו, שבו אנו מוצפים באינפורמציה ובתכנים: יש כל כך הרבה חומר איכותי יותר ואיכותי פחות, מקצועי יותר ומקצועי פחות, והכול מופץ עלינו בתדירות גבוהה מאוד, ודווקא הידע הזה הוא מה שמונע מאתנו ליישם את הידע. המון שיטות ודרכים - וכמעט אפס מעשים!!

איך נרשמים להיות מפיצים

מתקשרים
למוסדות אור דוד

נרשמים להיות
חלק מהמפיצים

ומקבלים את
העלון עד הבית

מעכשיו בכל שבוע זה קבוע

מעכשיו גם אתה יכול להפיץ את
העלון בבית הכנסת שלך כל שבוע

03-5701212

* ההפצה הינה במחיר סימלי